

Åbent brev til kulturminister Marianne Jelved, og til Kulturdvalget.

Beslutningen hos DRs bestyrelse om at nedlægge DR Underholdningsorkestret er blevet mødt med store protester fra ind- og udland.

Selv musikere tvivler af og til på deres berettigelse - deres resultat måles jo kun på den usynlige virkning deres spil har på andre - og travle non-musikere kan let få den tanke at "musik kan undværes". Jeg har været koncerterende musiker i et halvt århundrede, og har aldrig spillet en koncert uden at tænke over hvordan og hvorfor musik virkede. Jeg har fået mange af de største, elitære anerkendelser fra det internationale musikliv, men har ikke et sekund glemt det vigtigste: at jeg spiller for alle, og at ethvert menneske kan forstå musik og blive beriget på både kort og langt sigt, hvis musikken bliver serveret rigtigt og under de rette omstændigheder. Derfor det følgende om værdien og nødvendigheden af netop DRUO i forhold til andre orkestre.

Ingen er vel længere i tvivl om at DRUO er et enestående orkester, med et personligt og opsigtsvækkende bud på musik - endda på et internationalt marked hvor der dagligt udkommer utallige cd'er og konkurrencen er enorm. At verdens bedste udenlandske symfoniorkestre - undtagelsesvis og offentligt - udtaler deres støtte er bare et af mange beviser. Ingen er heller i tvivl om at DRUO hvert år spiller for et meget stort antal mennesker. Spørgsmålet er altså ikke: "er de gode nok?" men "er god musik overhovedet vigtig?"

Ja! Levende, god musik er langt mere værd end den tid, den tager at lytte til.

En levende koncert er en oplevelse af en anden kaliber end en digital oplevelse. Levende musik er et fællesskab, hvor man kommer i kontakt med sig selv, og mærker livet, ikke blot observerer det. Den oplevelse bliver - som andre nære oplevelser - siddende i sindet, mærkbart og langtidsholdbart. Levende musik - udført med erfaring og på højt niveau - åbner sanserne, gør tryk, højner opmærksomheden, styrker sindet, giver en omgående fornemmelse af at vi alle er forbundne - også hos mennesker uden forudsætninger. Levende musik påvirker endvidere, fordi den bliver oplevet med en hel anden modtageparathed end man har overfor en hvilken som helst digital platform eller optagelse.

Få eksempler: 1) For nogen tid siden samlede DR et kor af mennesker uden musikerfaring og lod dem lære at synge et klassisk værk sammen under ledelse af erfarne Frans Rasmussen. En dame fra koret udtalte bagefter ordret i TV: "Næst efter fødslen af mine børn er dette den største oplevelse, jeg har haft.... " 2) Jeg - som andre musikere - møder ofte mennesker, som stadig husker at de har hørt mig for årtier siden, og hvad jeg spillede, - også helt basal hvis jeg har spillet en skolekoncert på deres skole, da de var børn og uden fornemmelse for musik i øvrigt. Mange fortæller at de blev "ramt" af en forståelse der. Havde de set det samme på video havde de sandsynligvis glemt det dagen efter... 3) Det er for længst bevist at det styrker intelligens, indlæringsevne og samarbejdsevne hvis man spiller et instrument - og samme gode effekt får man også som publikum. Fornyligt var der igen i London "Last Night of the Proms" fra Royal Albert Hall - med direkte storskærmstransmission til Hyde Park og fire andre storbyer, og ledet af et levende orkester - ikke en digital platform. Glæde og fællesskab blev delt og følt samtidigt af alle, på tværs af kultur, alder og uddannelse. Mennesker som var der fordi de mærkede en berigelse, og en oplevelse af ægthed og fællesskab. Dette kan kun opnås ved et levende samlingspunkt.

Vi ser dagligt - gennem de digitale medier - at krige og ufred bliver eksponeret øjeblikkeligt, og at nogle få menneskers grusomheder involverer hele verden som tilskuere. Det er med til at skabe fornemmelse af angst, afstandtagen og splittelse. Derfor har vi alle brug for noget, som samler, danner modvægt og giver et håb, som mærkes hos den enkelte, og som ikke blot er teori og tankearbejde. Det gør musik, udført på højt niveau.

Jeg har mødt spørgsmålet: "Er DRUO nu virkelig er så godt...?" Det kan være svært for en ikke-musiker at forstå forskellen på orkestre, selvom alle kan mærke den når de oplever det. Derfor få opsummerende ord: DRUO er unikt, på den måde at de gennem mange år har lært sig noget, som ingen andre orkestre kan. Gennem deres arbejde med f.eks. Mozarts symfonier har de forfinet deres spil, så de spiller med meget stor præcision og klangsans, og et meget stort nærvær - som det er nødvendigt i klassisk musik. Af erfaring ved jeg at det er netop disse kvaliteter: - præcision, klangsans og nærvær overfor musik OG publikum på en gang - som "rammer" en lytter - langt mere end om det er Mozart eller Elton John, der spilles. Orkestrets klassiske arbejde kommer altså i høj grad deres "brede" rytmiske koncerter med Stig Rossen og andre til gode, og giver dermed et usædvanligt stort og bredt publikum nogle værdifulde oplevelser, som de ellers ikke ville have fået. Omvendt kommer den store energi, der kræves i den rytmiske musik også orkestrets Mozart-indspilninger til gode, hvad der er en af årsagerne til at disse indspilninger har vakt opsigt verden over. Man nedlægger altså i dette tilfælde ikke bare "et stk. orkester" - men et enestående orkester, som gennem årene har oparbejdet en evne til på samme tid at spille med den rytmiske musiks høje energiniveau og kommunikationskraft, og den klassiske musiks store præcision. Orkestret når med andre ord effektivt og kompromisløst ud til den "helt almindelige dansker".

Nogle nedlæggelsesargumenter er tilsyneladende fornuftige, men ikke et af argumenterne holder i forhold til at musik ikke er en fysisk vare eller en flygtig digital øjebliksoplevelse, men en menneskelig og langtidsholdbar - og at man ved nedlæggelsen forringer dansk kulturliv betragteligt og uopretteligt. Besparelser andre steder i DR ville måske forringe vilkårene for medarbejderne, men ikke have samme store konsekvenser for DRs samlede udvalgte og kulturre...

საუბრობს და იუბენს.

Marie Rørbye Rønn forklarer at "sparekniven jo også har ramt mange andre i DR" - denne tankegang ville være rigtig hvis DR var en fabrik eller en storfamilie, der var til for sin egen skyld. Den rækker ikke til den ansvarlighed, der kræves når man skal formidle - så meget som muligt så godt som muligt til så mange som muligt. Alle mennesker er lige betydningsfulde, men der er forskel på - ikke kvaliteten - men effekten af forskellige typer arbejde inden for DR. Og med nedlæggelsen af DRUO mister fem millioner mennesker muligheden for at høre musik af høj kvalitet, og hundredetusinder for at få uventede, værdifulde liveoplevelser, som de ikke selv ville opsøge.

Tidligere generaldirektør Christian Nissen, Poul Nesgaard: "Vi behøver ikke et Underholdningsorkester når vi kan få gode indspilninger af udenlandske orkestre". Modtageligheden for at høre et orkester af lokale musikere - oven i købet et orkester, man ved, man på verdensplan kan være stolt af - er langt større end overfor et fremmed udenlandsk orkester - og oplevelsen bliver derfor langt mere værdifuld for den enkelte. Musik er kommunikation og unikt fællesskab i øjeblikket, og "kender man" orkestret, oplever man musikken med større modtageparathed. Også når man hører det som en transmission i Radioen - bevidstheden om "nuet" er nok til at støtte oplevelsen.

Udover de mange, der hører orkestret live, har orkestret også indirekte betydning. Kultur (DRUO) er i lytternes bevidsthed, også når man ser programoversigten, og i samtlige medarbejders bevidsthed, når de går ind gennem receptionen og ser opslagene om det levende orkester man har i huset, som bringer musik af højeste kvalitet ud til den brede befolkning, og som man i fællesskab kan være stolte af.

DR er en public service organisation med mulighed for at præge alle i Danmark, og et ansvar for at formidle alle aspekter af livet. Ethvert menneske har en sjæl som det kan nære som det vil, og en stor organisme af mange mennesker - som DR og Lytterne er - har den organiserede kultur som sin sjæl, som katalysator for alles fælles næring. Det bitre og groteske ved denne nedlæggelsesbeslutning er at det ikke har været et resultat af stor nød eller et stort flertals ønske at træffe den. Beslutningen er truffet af elleve enkeltpersoner, på et bestyrelsesmøde, der skulle være færdigt på et tidspunkt. For disse elleve bestyrelsesmedlemmer kan musik måske undværes - de går i forvejen i embeds medfør til klassiske koncerter, har måske nået et personligt mætningspunkt for kultur, eller sanser i mødesituationen ikke at mange andre ikke er i samme privilegerede situation som de selv. MEN: Disse elleve menneskers beslutning påvirker fem millioner menneskers mulighed for at få værdifulde musikoplevelser, udført på højeste plan.

På et tidspunkt har jeg set skrevet at beslutningen om at nedlægge DRUO var "modig" - det kan jeg ikke se. En modig og moden beslutning ville det være at sige:

"Vi bestyrer en levende organisme - vi har en mulighed, og dermed et ansvar for at vores lyttere får adgang til fælles berigende oplevelser som modvægt mod den splittelse og angst, som de digitale platforme også er med til at formidle. Vi har et godt orkester, ja vi har ligefrem to - så både eliten og den "helt almindelige dansker" kan samles om kultur, med alt det positive, det medfører - og så samme "helt almindelige dansker" ved forskellige arrangementer uventet får lige så store oplevelser som de kendere, der roser orkestret verden over. Vi har færre penge end før og må skære ned på forskelligt - det må vi gøre på alt andet end sjælen, som er det, der samler og giver næring til dem, det i første række handler om, nemlig lytterne.

Vi kunne i teorien spare DR Underholdningsorkestret væk, ligesom den enkelte familie kunne klare sig uden koncertoplevelser, musik, blomster og bøger. Men vi har ingen moralsk ret til at destruere noget unikt, uerstatteligt, nutidigt og levedygtigt. Vi ønsker et DR, der er ikke bare "lige så godt" men bedre end konkurrenterne. Og vi vil forvalte vores ansvar overfor de mange danskere, som får store og unikke oplevelser og værdier, også hvor de ikke venter det."

Det er en meget stor lettelse at så mange politikere i denne sag udviser en menneskelig og medmenneskelig ansvarlighed ved at råbe vagt i gevær overfor en beslutning der er en så klar forringelse af DRs samlede produkt.

I det realistiske håb at denne menneskelige ansvarlighed fører til at DR Underholdningsorkestret fortsat kan udvise samme store ansvarlighed overfor DRs lyttere, som de har gjort det i nu 75 år sender jeg venlige hilsener,

Michala Petri